

Ngày xuân

NGHĨ VỀ VĂN HÓA KIỂM TRA

❖ Vũ Lân

Văn hóa là một phạm trù rất rộng. Hiện nay trên thế giới có rất nhiều định nghĩa khác nhau về văn hóa, nhưng tựu chung nhất mọi định nghĩa đều liên quan đến con người. Bởi vì văn hóa là sản phẩm của con người, do con người sáng tạo ra và phục vụ đời sống vật chất và tinh thần của con người. Con người luôn luôn sáng tạo theo quy luật của cái đẹp và hướng tới chân, thiện, mỹ. Chính vì vậy, có một định nghĩa: Văn hóa là trình độ NGƯỜI của mỗi một con người và là trình độ NGƯỜI của mỗi một dân tộc (chữ người được viết hoa theo ý nghĩa cao quý của nó).

Văn hóa kiểm tra gắn bó chặt chẽ với văn hiến dân tộc và văn hóa Đảng

Trong bài phát biểu tại Hội nghị văn hóa toàn quốc tổ chức tại Thủ đô Hà Nội ngày 24/11/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ ra 6 nhiệm vụ trọng tâm để tiếp tục xây dựng, giữ gìn, chấn hưng và phát triển nền

Tiết mục văn nghệ tại Hội nghị văn hóa toàn quốc tháng 11/2021.

văn hoá của dân tộc, trong đó có nhiệm vụ: “Chú trọng xây dựng Đảng và hệ thống chính trị về văn hoá, về đạo đức; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, để Đảng ta và hệ thống chính trị của nước ta thật sự là đạo đức, là văn minh”.

Như vậy, văn hóa kiểm tra là một bộ phận quan trọng của văn hóa Đảng mà văn hóa Đảng lại tiếp thu, phát huy, nâng tầm những truyền thống hàng nghìn năm của dân tộc Việt Nam

chúng ta. Trong thang giá trị văn hóa tinh thần của dân tộc Việt Nam, yếu tố “yêu nước” được đặt lên hàng đầu. Kể đến là “tinh thần đoàn kết, cố kết cộng đồng”, không phải ngẫu nhiên mà trong kho tàng cổ tích của dân tộc ta lại có truyền thuyết “Sự tích trăm trứng” và đất nước ta có chung một ngày Giỗ Tổ. Một nét nổi trội nữa của dân tộc Việt Nam cũng đã trở thành giá trị tinh thần quý báu là truyền thống nhân nghĩa, “thương người như

thể thương thân”, “bầu ơi thương lấy bí cùng”... Ngay đến với kẻ thù xâm lược, dân tộc ta đối xử một cách nhân đạo và truyền thống “đánh kẻ chạy đi chứ không ai đánh người chạy lại”. Khi kẻ thù đã bị đánh bại, đầu hàng, chúng ta sẵn sàng cấp lương thực, phương tiện để cho họ về nước hay cứu chữa vết thương, lo cho họ thuốc men, đồ ăn, thức uống, nhiều khi còn tốt hơn cả quân mình. Trong lịch sử các cuộc kháng chiến chống xâm lăng, chưa hề diễn ra tình trạng trả thù, “tắm máu” của chúng ta đối với kẻ thù. Lịch sử dân tộc Việt Nam chúng ta đã chứng minh một nghịch lý là: Một dân tộc đi đô hộ một dân tộc khác mà trình độ văn hóa thấp hơn thì lại phải chấp nhận nền văn hóa cao hơn của dân tộc bị đô hộ. Điều này được thể hiện qua hàng nghìn năm lịch sử, dân tộc Việt Nam không bị đồng hóa về văn hóa, ngược lại nền văn hiến của dân tộc ta là yếu tố góp phần làm nên chiến thắng tất cả các kẻ thù mạnh mẽ, hung bạo nhất trên thế giới.

Từ khi có sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, dân tộc ta bước sang thời đại mới: Độc lập dân tộc, tự do, hạnh phúc cho nhân dân gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Trên cơ sở những giá trị truyền thống quý báu của dân tộc, với chủ nghĩa Mác-Lê

nin, tư tưởng Hồ Chí Minh - một đỉnh cao của văn hóa, Đảng ta đã lãnh đạo đất nước phát triển lên một tầm cao mới, giành được “những thành tựu to lớn có ý nghĩa lịch sử”, “đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”. Cũng từ đây hình thành nên những nét văn hóa trong thời đại có sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, đó là văn hóa Đảng.

Có nhiều yếu tố làm nên văn hóa Đảng, nổi lên là: Đảng muốn tồn tại, phát triển cần không ngừng đổi mới cho phù hợp với thời đại và nhu cầu không ngừng tăng lên của quần chúng, nhân dân. Đảng cần thường xuyên xem xét, soi lại chính bản thân mình từ bản chất, mục tiêu đến ý nghĩa tồn tại của Đảng Cộng sản cầm quyền là sự hy sinh, phấn đấu, phục vụ lợi ích của đất nước, dân tộc, hạnh phúc của nhân dân. Đảng luôn luôn phấn đấu để xứng đáng với vai trò, vị trí tiên phong về mọi phương diện trong thời đại ngày nay và phương thức thực hiện bằng được vai trò, vị trí đó trong thời đại hiện nay. Nguyên tắc tập trung dân chủ là biểu hiện cao nhất của tinh thần văn hóa Đảng và là thể hiện sức sống của một Đảng cầm quyền. Đảng và các đảng viên của mình phải luôn luôn thể hiện sinh động là hình ảnh tiêu biểu

của phẩm giá và đạo đức con người Việt Nam.

Từ khi Đảng ta lãnh đạo cách mạng và trở thành Đảng cầm quyền, yếu tố đạo đức được Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh chất lọc, tiếp thu các giá trị đạo đức - văn hóa của dân tộc và tinh hoa văn hóa thế giới xây dựng nên đạo đức cách mạng và truyền đạt đến các thế hệ cán bộ, đảng viên ngày nay. Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh tìm hiểu và đề cập vấn đề về đạo đức cách mạng từ rất sớm. Từ năm 1924, trong bài viết “Lê-nin và các dân tộc phương Đông”, Nguyễn Ái Quốc đã đề cập về đạo đức vĩ đại và cao đẹp của Lê-nin, đó chính là phẩm chất coi khinh sự xa hoa, là tinh thần yêu lao động, đời tư trong sáng, nếp sống giản dị. Khái niệm “đạo đức cách mạng” đã được thể hiện trong khoảng 80 lần tại các bài nói, bài viết, ấn phẩm của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Có bốn tác phẩm lớn của Bác Hồ đề cập chuyên sâu, toàn diện, sâu sắc về khái niệm “đạo đức cách mạng”. Đó là tác phẩm: “Đường cách mệnh” (1927); “Sửa đổi lối làm việc” (1947); “Đạo đức cách mạng” (1958); “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân” (1969).

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, đạo đức cách mạng gồm 4 tiêu chuẩn: 1). “Quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng”, vô

luận trong hoàn cảnh nào cũng phải quyết tâm đấu tranh chống mọi kẻ địch, luôn cảnh giác, luôn sẵn sàng chiến đấu; 2). Ra sức làm việc cho Đảng, ra sức giữ kỷ luật của Đảng và ra sức thực hiện đúng đường lối, chính sách của Đảng; 3). Phải đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên lợi ích cá nhân của mình, hết lòng, hết sức phục vụ nhân dân, vì Đảng, vì dân mà đấu tranh quên mình; 4). Ra sức học tập chủ nghĩa Mác-Lê nin, bởi vì, có học tập chủ nghĩa Mác-Lê nin mới củng cố được đạo đức cách mạng, giữ vững lập trường, nâng cao hiểu biết và trình độ chính trị, mới làm được tốt công tác mà Đảng giao phó. Tất cả những giá trị truyền thống của dân tộc và những yếu tố làm nên văn hóa Đảng phải trở thành cái “phông văn hóa”, là cơ sở của văn hóa kiểm tra và những cán bộ làm công tác kiểm tra, giám sát của Đảng.

Những đặc trưng nổi bật của văn hóa kiểm tra

Đảng ta ví như “một cơ thể sống”, cần được chăm sóc, bồi dưỡng, bảo vệ để luôn luôn khỏe mạnh. Công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật đảng có vai trò quan trọng trong việc giữ gìn, bảo vệ cương lĩnh, đường lối, chủ trương, quy định của Đảng, yếu tố quyết định đến sự sống còn, tồn vong của Đảng. Việc đó thường gọi là

“xây”, đây là hành động “phòng bệnh” và là biểu hiện của văn hóa kiểm tra, góp phần cho “cơ thể Đảng” được khỏe mạnh, xanh tươi, bền vững.

Việc phát hiện những vi phạm của tổ chức đảng và đảng viên, những biểu hiện “tự chuyển hóa”, “tự diễn biến” suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống, lợi ích nhóm, chủ nghĩa cá nhân... trong Đảng hiện nay để phát hiện xử lý, loại bỏ là rất cần cấp và là trách nhiệm, vai trò của công tác kiểm tra, kỷ luật đảng. Chúng ta “chống” để loại bỏ những phần tử phá hoại, để bảo đảm cho việc “xây” thành công, vững chắc chính là biểu hiện của nhân văn là văn hóa kiểm tra. Điều này đã được Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đề cập trong Hội nghị tổng kết công tác kiểm tra nhiệm kỳ XII của Đảng: “Kiểm tra, giám sát là “thanh bảo kiếm để chữa lành các vết thương”. Trong những năm gần đây, nhất là từ năm 2016 đến nay, văn hóa kiểm tra đã được thể hiện rất rõ việc chủ động kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống” theo hướng “xây” là nhiệm vụ cơ bản, chiến lược lâu dài, “chống” là nhiệm vụ quan trọng, cấp bách.

Bác Hồ luôn căn dặn “Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”. Vậy vận dụng truyền thống này như thế nào để tránh được hiện tượng “cứng nhắc” hay nề nang, xuê xoa, tình cảm? Điều này

được cán bộ kiểm tra quán triệt, học tập và thực hiện lời dạy của Bác Hồ: “Phải luôn luôn dùng lòng nhân ái mà giúp đỡ, lãnh đạo cán bộ. Giúp họ sửa chữa những chỗ sai lầm. Khen ngợi họ lúc họ làm được việc”. “Nếu để sai lầm và khuyết điểm trở nên to tát rồi mới đem ra “chỉnh” một lần, thế là “đập” cán bộ. Cán bộ bị “đập”, mất cả lòng tự tin, người hăng hái cũng hóa thành nản chí, từ nản chí đến vô dụng”.

Văn hóa kiểm tra là khái niệm hẹp trong văn hóa dân tộc và văn hóa Đảng. Để văn hóa kiểm tra ngày càng trở thành nếp sống, nếp công tác, trong quan hệ, ứng xử với tổ chức, cấp ủy đảng và với cán bộ, đảng viên thì cán bộ làm công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật của Đảng cần không ngừng học tập nâng cao trình độ, kiến thức; luôn phấn đấu, rèn luyện tác phong công tác, không kiêu ngạo, say sưa với thành tích; giữ gìn phẩm chất, đạo đức, rèn luyện bản lĩnh chính trị và trách nhiệm cao trong nghề nghiệp; phải thực sự gương mẫu trong cuộc sống và công tác, thực sự công tâm, khách quan, đặt lợi ích của Đảng, của Tổ quốc, của nhân dân lên trên hết, trước hết. Họ phải thật sự trở thành những “Bao công” trong thời đại mới. Đó cũng chính là những người xây dựng nên và thực thi văn hóa kiểm tra, góp phần làm cho Đảng ta “là đạo đức, là văn minh”. □